

Procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń w Zespole Placówek Oświatowych w Woli Kalinowskiej

Zawartość:

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych.

Zasady przebywania ucznia w szkole.....	str.4
Zasady organizacji przerw międzylekcyjnych i pełnienia dyżurów.	str.4
Procedury postępowania w przypadku braku zmiennego obuwia.....	str.5
Procedury postępowania w przypadku spóźnień na lekcję.....	str.5
Procedury postępowania w przypadku częstych nieobecności lub wagarów.....	str.6
Procedury postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia.....	str.6
Procedury postępowania w przypadku zachowań agresywnych.....	str.7
Procedury postępowania w przypadku awarii, pożaru.....	str.8
Procedury postępowania wobec ucznia/uczniów niszczących mienie placówki.....	str.8
Procedury postępowania w przypadku palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły.....	str.9
Procedury postępowania w przypadku przyjęcia ucznia do szkoły pod wpływem alkoholu lub przyniesienia alkoholu do szkoły.....	str.9

Procedury reagowania na wypadek wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych

Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole/placówce oświatowej.....	str.11
Procedury na wypadek wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły.....	str.15
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.....	str.18
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.....	str.18
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.....	str.19
Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.....	str.20
Procedura postępowania w sytuacji wypadku w szkole.....	str.21

Procedura na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego.....	str.22
Procedura na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku.....	str.23
Procedury na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego w Zespole Placówek Oświatowych.....	str.27
Procedura na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.....	str.32
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.....	str.35
Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.....	str.37
Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.....	str.38
Procedury postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń cyfrowych.	
Podstawowe działania na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w szkole.....	str.39
Procedury postępowanie w szkole w przypadku ujawnienia cyberprzemocy.....	str.41
Procedury na wypadek naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkol.....	str.42
Procedury na wypadek dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych.....	str.45
Procedury na wypadek zagrożenia dla zdrowia w związku z nadmiernych korzystaniem z Internetu.....	str.46
Procedury na wypadek nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią.....	str.48
Seksting, Prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich procedura reagowania.....	str.50
Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam.....	str.51
Procedura na wypadek łamania prawa autorskiego.....	str.53
Procedura na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online.....	str. 55

1. Procedury postępowania w sytuacjach trudnych.

1.1 Zasady przebywania ucznia w szkole.

1. Uczeń przychodzi do szkoły nie wcześniej, niż 15 minut przed lekcjami.
2. Uczeń nie może przynosić cennych przedmiotów.
3. Po wejściu na teren budynku szkoły uczniowie zobowiązani są do zmiany obuwia.
4. Zmiana obuwia odbywa się w szatni. Po przebraniu się uczeń opuszcza szatnię.
5. Na terenie budynku szkolnego (dotyczy to również sali gimnastycznej) obowiązuje obuwie zmienne.
6. Opuszczanie budynku w obuwiu szkolnym jest zabronione.
7. Uczniowie nie mogą samowolnie opuszczać budynku szkoły w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
8. Uczniowie mogą przebywać na korytarzu tylko w czasie przerw. Po dzwonku na lekcję zajmują miejsca w ławkach w danej sali lekcyjnej.
9. W trakcie przerw międzylekcyjnych zabrania się uczniom: biegania, zabawy piłką na korytarzach i w salach oraz innych czynności zagrażających bezpieczeństwu.
10. Zabrania się uczniom samowolnego otwierania okien i siadania na parapetach.
11. Uczniowie zobowiązani są do bezwzględnego stosowania się do zaleceń nauczycieli i innych pracowników szkoły.
12. W przypadku nieprzestrzegania powyższych zaleceń stosowne będą kary zapisane w Statucie.

1.2 Zasady organizacji przerw międzylekcyjnych i pełnienia dyżurów.

1. Nauczyciele pełniący dyżur notują uczniów sprawiających trudności wychowawcze. Nauczycielom wolno zejść z dyżuru tylko za zgodą Dyrektora. Za bezpieczeństwo uczniów podczas przerwy odpowiadają nauczyciele dyżurujący według ustalonego regulaminu i planu.

2. Plan dyżurów ustalany jest przez Dyrektora i Radę Pedagogiczną. Stosowne zapisy, znane wszystkim nauczycielom oraz wychowawcom, znajdują się w protokołach posiedzeń RP i na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim.
3. Uczniowie mają obowiązek zmieniać obuwie. Nauczyciele dyżurujący mają obowiązek zwracać uwagę na obuwie, w jakim chodzą po szkole uczniowie.
4. Nauczyciele dyżurujący obok szkolnych toalet – w przypadku podejrzenia o niewłaściwe zachowanie (palenie papierosów, niszczenie mienia, bójki) – mają obowiązek usunięcia z toalety nadmiaru uczniów.
5. Uczniom nie wolno samodzielnie wychodzić poza teren szkoły. Uczniowie przebywający bez konkretnego celu poza terenem szkoły będą karani w myśl zapisów w Statucie.
6. Uczniom nie wolno siadać na parapetach, poręczach, schodach.
7. Uczniom ze względów bezpieczeństwa zabrania się biegania po korytarzach i klatce schodowej.
8. Wychowawcy klas mają obowiązek sprawdzania, czy w zeszytach uwag uczniów są wpisy dotyczące ich wychowanków. Żaden wpis nie powinien pozostać bez konsekwencji wychowawczych lub dyscyplinarnych. Osobą odpowiedzialną jest wychowawca.

1.3 Procedury postępowania w przypadku braku zmiennego obuwia.

1. Wpisanie uwagi do zeszytu ucznia (nauczyciel, wychowawca).
2. Powiadomienie wychowawcy.
3. Rozmowa wychowawcy z uczniem.
4. Rozmowa z rodzicami. Próba zdefiniowania problemu.

1.4 Procedury postępowania w przypadku spóźnień na lekcję.

1. Indywidualne rozmowy nauczyciela z uczniem w celu ustalenia przyczyn spóźniania się na zajęcia szkolne.

2. Poinformowanie rodziców o licznych spóźnieniach ucznia na lekcje (telefoniczne lub podczas indywidualnej rozmowy).
3. Kary stosowane zgodnie ze Statutem.

1.5 Procedury postępowania w przypadku częstych nieobecności lub wagarów.

LICZNE NIEOBECNOŚCI:

Rodzic ma obowiązek usprawiedliwić nieobecność dziecka w szkole w terminie do końca miesiąca, w którym dziecko było nieobecne.

WAGARY:

1. W przypadku choćby jednorazowego stwierdzenia wagarów, wychowawca informuje o zaistniałym fakcie rodziców lub opiekunów. Odnosi ten fakt w dzienniku lekcyjnym lub dokumentacji wychowawcy.
2. Przeprowadza szczegółową, indywidualną analizę każdego przypadku wagarów podczas spotkania wyjaśniającego sytuację i jej przyczyny:
 - w rozmowie wyjaśniającej biorą udział: uczeń, rodzic oraz wychowawca;
 - sporządza notatkę z przebiegu rozmowy w dzienniku lekcyjnym lub dokumentacji wychowawcy;
 - przypomina konsekwencje wynikające z nieusprawiedliwionych nieobecności, określone w Statucie.
3. W szczególnych sytuacjach powiadamia odpowiednie organy o nierealizowaniu przez dziecko obowiązku szkolnego.

1.6 Procedury postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia.

1. Telefoniczne poinformowanie rodzica (opiekuna) o złym samopoczuciu dziecka.
2. Ustalenie formy pomocy za zgodą rodzica (opiekuna), jeśli w ocenie nauczyciela sytuacja nie zagraża zdrowiu lub bezpieczeństwu dziecka.
3. Przekazanie dziecka pod opiekę rodzica (prawnego opiekuna).

4. W przypadku nieobecności rodzica (opiekuna) w domu, opiekę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel.
5. Jeśli w ocenie nauczyciela sytuacja wymaga specjalistycznej interwencji, wezwanie pogotowia lub lekarza oraz poinformowanie o sytuacji rodziców (prawnych opiekunów).

1.7 Procedury postępowania w przypadku zachowań agresywnych.

AGRESJA SŁOWNA

1. Rozmowa nauczyciela z uczestnikami zajęcia. Ustalenie przyczyn niewłaściwego zachowania.
2. Przekazanie informacji wychowawcy klasy o zaistniałym zdarzeniu.
3. Rozmowa z Dyrektorem (w razie potrzeby).
4. Wezwanie rodziców lub opiekunów, rozmowa z uczniem w ich obecności.
5. Zobowiązanie ucznia do zmiany zachowania.
6. Kontakt z Policją (zawiadomienie o zdarzeniu lub wezwanie na interwencję) jeśli sytuacja tego wymaga.

AGRESJA FIZYCZNA

1. Rozdzielenie bijących się uczniów.
2. Odizolowanie od innych uczniów.
3. Rozmowa wychowawcy lub nauczyciela interweniującego z uczniami (z każdym z osobna, o ile jest to możliwe). Ustalenie przyczyn bójki oraz prowodyra.
4. Rozmowa indywidualna z innymi uczestnikami zajęcia, ustalenie okoliczności.
5. Rozmowa z Dyrektorem (w razie potrzeby).

6. Zobowiązanie ucznia do poprawy zachowania. Poinformowanie lub wezwanie rodziców lub opiekunów w razie potrzeby. Rozmowa z uczniem w ich obecności.
7. W razie braku kontaktu z rodzicami dziecka i w sytuacji występowania u ucznia niepokojących objawów – wezwanie pogotowia lub policji.
8. Kolejna rozmowa wychowawcy z rodzicami ucznia. Poinformowanie o znanych okolicznościach zdarzenia, o poniesionych przez ucznia konsekwencjach, zgodnych ze Statutem, oraz o skutkach prawnych agresywnych zachowań młodzieży. Poinformowanie rodziców o zgłoszeniu na policję w razie powtórzenia się zajścia.

AGRESJA SŁOWNA LUB FIZYCZNA RODZICA (OPIEKUNA) ALBO INNEJ OSOBY DOROSŁEJ NA TERENIE PLACÓWKI

1. W przypadku braku świadków wezwać drugą osobę (nauczyciela lub innego pracownika), która będzie świadkiem zdarzenia.
2. Skontaktować się z Policją (zawiadomienie o zdarzeniu lub wezwanie na interwencję) jeśli sytuacja tego wymaga.

1.8 Procedury postępowania w przypadku awarii, pożaru.

1. W przypadku awarii, powstania pożaru ewakuować uczniów w bezpieczne miejsce z wykorzystaniem dróg ewakuacyjnych, jeżeli zajdzie taka potrzeba.
2. W razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy przedlekarskiej.
3. W razie konieczności wezwać służby ratunkowe.

1.9 Procedury postępowania wobec ucznia/uczniów niszczących mienie placówki.

1. Osoba stwierdzająca szkodę, wychowawca, nauczyciel pełniący dyżur lub mający w danym czasie zajęcia jest zobowiązana poinformować o tym fakcie Dyrektora Zespołu.
2. Osoby wyznaczone przez Dyrektora dokonują diagnozy sytuacji w celu ustalenia sprawcy/sprawców zdarzenia.
3. Szkoła powiadamia rodziców ucznia/uczniów o zaistniałej sytuacji, a następnie przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami w ich obecności.

4. Szkoła dokonuje wstępnego kosztorysu zaistniałej szkody, obliguje rodziców do pokrycia kosztów naprawy lub dokonania zakupu potrzebnych pomocy dydaktycznych na kwotę ustaloną przez Dyрекcję.
5. Dyрекcja może również podjąć decyzję o skierowaniu sprawcy/sprawców do wykonania określonych prac społecznie użytecznych na rzecz placówki.
6. W stosunku do ucznia/uczniów wyciągnięte zostaną konsekwencje wychowawcze zgodnie ze Statutem.
7. W przypadku dużych strat lub braku możliwości wykrycia sprawców szkoła powiadamia o zaistniałym zdarzeniu policję.

1.10 Procedury postępowania w przypadku palenia papierosów przez uczniów na terenie szkoły.

1. Odebranie uczniowi papierosów przez nauczyciela interweniującego.
2. Rozmowa nauczyciela interweniującego lub wychowawcy z uczniem, mająca na celu ustalenie przebiegu wydarzenia oraz ewentualnych innych uczestników.
3. W przypadku wystąpienia objawów chorobowych – przekazanie ucznia/uczniów rodzicom/opiekunom.
4. Poinformowanie rodziców/opiekunów uczestników zajścia o zaistniałym fakcie.
5. Druga rozmowa wychowawcy z uczniem lub uczniami biorącymi udział w zajściu – uświadomienie uczniom zagrożeń oraz konsekwencji wynikających z palenia tytoniu na terenie placówki.
6. Przekazanie informacji przez wychowawcę rodzicom/opiekunom o zaistniałym fakcie (wraz z podjętymi zgodnymi ze Statutem sankcjami) oraz konsekwencjach wynikających z powtórzenia się incydentu.

1.11 Procedury postępowania w przypadku przyjsia ucznia do szkoły pod wpływem alkoholu lub przyniesienia alkoholu do szkoły.

Przyjście ucznia do szkoły pod wpływem alkoholu:

1. Ocena sytuacji przez nauczyciela (wzięcie pod uwagę zachowania się dziecka, potwierdzenie tego przez innego nauczyciela).
2. Zapewnienie dziecku opieki – odizolowanie od innych uczniów.
3. Zawiadomienie Dyrektora o zaistniałym incydencie.
4. Rozmowa wychowawcy lub nauczyciela interweniującego z dzieckiem (o ile to możliwe). Ustalenie miejsca, ilości spożytego alkoholu, osób, które ewentualnie brały udział w tym incydencie.
5. Wezwanie rodziców/opiekunów.
6. Rozmowa nauczyciela interweniującego (w razie potrzeby wychowawcy, Dyrektora) z rodzicami/opiekunami ucznia.
7. W razie trudności skontaktowania się z rodzicami/opiekunami i w sytuacji występowania u ucznia niepokojących objawów wezwanie pogotowia ratunkowego.
8. Przekazanie dziecka rodzicom/opiekunom sporządzenie notatki o przekazaniu dziecka pod wpływem alkoholu (notatkę podpisują rodzice/opiekunowie, nauczyciel interweniujący i drugi współpracujący z nim nauczyciel).
9. W razie potrzeby rozmowa indywidualna ze sprawcą ewentualnie innymi uczestnikami zajęcia, ustalenie okoliczności zdarzenia.
10. Ustalenie przez wychowawcę sankcji (zgodnych ze Statutem) w porozumieniu z Dyrektorem.
11. Kolejna rozmowa wychowawcy z rodzicami/opiekunami ucznia, poinformowanie ich o ustalonych okolicznościach zdarzenia i poniesionych przez ucznia konsekwencjach.

Przyniesienie do placówki alkoholu:

1. Odebranie uczniowi alkoholu.
2. Zapewnienie dziecku opieki – odizolowanie od innych uczniów.
3. Zawiadomienie Dyrektora o zaistniałym incydencie.
4. Rozmowa wychowawcy lub nauczyciela interweniującego z dzieckiem (o ile jest to możliwe). Ustalenie pochodzenia alkoholu, ewentualnie osób, które pośredniczyły w zakupie alkoholu.

5. Wezwanie rodziców/opiekunów. Rozmowa wychowawcy, nauczyciela interweniującego lub Dyrektora z rodzicami/opiekunami ucznia.
6. Przekazanie dziecka rodzicom, sporządzenie notatki o przyniesieniu (ewentualnie spożyciu) przez dziecko alkoholu.
7. Rozmowa indywidualna ze sprawcą, ewentualnie innymi uczestnikami zajęcia, ustalenie okoliczności zdarzenia.
8. Ustalenie przez wychowawcę sankcji (zgodnych ze Statutem) w porozumieniu z Dyrektorem.
9. Kolejna rozmowa wychowawcy z rodzicami/opiekunami ucznia, poinformowanie ich o ustalonych okolicznościach zdarzenia, poniesionych przez ucznia konsekwencjach.

2. Procedury reagowania na wypadek wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych

2.1 Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole/placówce oświatowej

1. Alarm lokalny w szkole ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia młodzieży przebywającej na terenie szkoły.
2. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.
3. Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.
4. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich

- pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
5. W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem.
- 5.1. Wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
- 5.1.1. Rodzaj stwierdzonego zagrożenia.
 - 5.1.2. Nazwę i adres szkoły.
 - 5.1.3. Imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję.
 - 5.1.4. Telefon kontaktowy.
 - 5.1.5. Zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.
- 5.2. Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.
6. O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:
- 6.1. Policja 997
 - 6.2. Straż Pożarna 998
 - 6.3. Pogotowie Ratunkowe 999
 - 6.4. Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
 - 6.5. Pogotowie Energetyczne 991
 - 6.6. Pogotowie Gazowe 992
 - 6.7. Pogotowie Ciepłownicze 993
 - 6.8. Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
 - 6.9. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
 - 6.10. Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.
7. Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Musimy wiedzieć, że od tej chwili

- bezwzględnie podporządkowujemy się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mamy zajęcia. Akcją nie może kierować wiele osób, bo prowadzi to tylko do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki.
8. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
 9. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.
 10. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.
 11. Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:
 - 11.10 Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
 - 11.11 Bądź opanowany, nie ulegaj panice.
 - 11.12 Po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela.
 - 11.13 Pomagaj osobom słabszym.
 - 11.14 Bezwzględnie podporządkuj się osobom funkcyjnym.
 - 11.15 Nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.
 12. W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów). Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami możemy

wykorzystać informacje zawarte w procedurach ewakuacji lub instrukcji bezpieczeństwa budynku:

- 12.10 Należy sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
 - 12.11 Należy rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby niepełnosprawne w taki sposób, by osoby te nie musiały przemieszczać się poza najniższą kondygnację naziemną budynku (przeważnie parter), należy przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z różną niepełnosprawnością.
 - 12.12 Należy wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji.
13. Osoby niepełnosprawne ruchowo często są w stanie samodzielnie pokonać drogę do bezpiecznego miejsca. Może to jednak opóźniać czas ewakuacji całej placówki. Jest to szczególnie istotne w pierwszej fazie opuszczania budynku. Warto uwzględnić konieczność przepuszczenia przed osobą niepełnosprawną strumienia ewakuowanych. Bezpieczne, docelowe miejsce ewakuacji nie zawsze będzie znajdować się poza budynkiem szkolnym. W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, miejsce takie powinno mieć odpowiednie wymiary (co najmniej 900 x 1400 mm). Jego położenie w pobliżu pionowej drogi ewakuacyjnej (schodów) wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa osoby niepełnosprawnej. Samodzielne pokonywanie dróg ewakuacyjnych przez osoby niewidome i niedowidzące może się wiązać z ogromnym stresem. Pomóc mogą wprowadzone w placówce rozwiązania łagodzące ten efekt: poziome znaki fluorescencyjne na podłogach i ścianach, podświetlone poręcze schodów, progi i przeszkody w kolorach kontrastujących z barwą ścian i otoczenia oraz oświetlenie ewakuacyjne. Sprawdzonym rozwiązaniem jest organizowanie tzw. grup pomocy koleżeńskiej oraz przydzielanie opiekunów uczniom niewidomym lub niedowidzącym. W pozostałych przypadkach niepełnosprawności aspekt przystosowania dróg ewakuacyjnych należy rozpatrywać indywidualnie.
14. Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:
- 14.1 Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie.
 - 14.2 Chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach. chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
 - 14.3 Chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwiema rękami za uda.

- 14.4 Chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
- 14.5 Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy.

Ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

2.2 Procedury na wypadek wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły.

1. Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.
 - 1.1 **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*)** - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
 - 1.2. **Wycisz i uspokój uczniów** - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
 - 1.3. **Zaopiekuj się uczniami ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi i uczniami, którzy potrzebują pomocy** - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
 - 1.4. **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony** - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
 - 1.5. **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji** - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
 - 1.6. **Zasłoń okno, zgaś światło** - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
 - 1.7. **Nie przemieszczaj się** - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
 - 1.8. **Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi** - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.

do jej ukochania

- 1.9. **Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze** - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.
 - 1.10. **Jeżeli padną strzały, nie krzycz** - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
 - 1.11. **Nie otwieraj nikomu drzwi** - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
 - 1.12. **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.
2. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:
- 2.1. **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
 - 2.2. **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
 - 2.3. **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
 - 2.4. **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
 - 2.5. **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.
 - 2.6. **Nie zwracaj na siebie uwagi** - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
 - 2.7. **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
 - 2.8. **Nie oszukuj terrorysty** - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
 - 2.9. **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich personalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.

- 2.10. **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami** - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
- 2.11. **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- 2.12. **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty** - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.
3. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:
 - 3.1. **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę** - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
 - 3.2. **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji.
 - 3.3. **Połącz się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
 - 3.4. **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
 - 3.5. **Nie trój oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
 - 3.6. **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
 - 3.7. **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
 - 3.8. **Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
 - 3.9. **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.

- 3.10. **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

2.3 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, w przypadku nieobecności osoba upoważniona.

1. Po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora.
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawieniu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy powiadomić najbliższą placówkę Policji.
3. Dyrektor przekazuje pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
4. Wychowawcy klas podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia.
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, należy powiadomić rodziców/prawnych opiekunów oraz policję w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
6. Wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
7. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców.
8. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
9. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ustala działania w celu zapewnienia opieki nad uczniem.

2.4 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor szkoły –w przypadku nieobecności osoba odpowiedzialna.

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły przekazuje informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca podejmuje działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

2.5 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor szkoły – w przypadku nieobecności osoba upoważniona.

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powiadamia o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę, który wzywa do szkoły rodziców ucznia.
3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, wzywa do szkoły rodziców ucznia.

4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję.
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły, powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ustala konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia opieki nad uczniem, który świadomie lub nie dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

2.6 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor szkoły – w przypadku nieobecności osoba upoważniona.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę klasy o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali udział w tego typu zachowaniach.
3. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.

4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany zachowań, wychowawca przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
5. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję- Wydział ds. Nieletnich.
6. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), dyrektor po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami.

2.7 Procedura postępowania w sytuacji wypadku w szkole

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor – w przypadku jego nieobecności osoba upoważniona.

Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).

1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadza uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
3. Pracownik zobowiązany jest do powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.
4. O każdym wypadku zawiadamia się rodziców poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub radę rodziców.
5. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się prokuratora i kuratora oświaty.
6. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik. Fakt ten powiadamiający dokonuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców ucznia o wypadku.

7. Przy lekkich przypadkach, po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, ustala z nim potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub wcześniejszego przyjazdu rodzica. Informację o powyższych ustaleniach również zamieszcza w dzienniku zajęć.
8. W każdym trudniejszym przypadku dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.

2.8 Procedura na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego.

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych”, jak w innych przypadkach np. użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny, który jest zdolny w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wybuch (detonacja). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

ZASADY POSTĘPOWANIA

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** – uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji do identyfikacji sprawcy alarmu
2. **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji
3. **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** – osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację wszystkich osób znajdujących się w szkole
4. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału aby ochronić osoby znajdujące się w budynku szkoły przed skutkami ewentualnej eksplozji
5. **Nie używaj telefonu komórkowego** – eksplozja ładunku może być zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
6. **Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.

7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchamiania procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** – szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji wszystkich osób znajdujących się w budynku szkoły
9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

2.9 Procedura na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku.

Podjeżrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

1. Zasady postępowania

- 1.1 **Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku** - należy założyć, że podejrżany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona
- 1.2 **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwał podejrzanego pakunku** - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
- 1.3 **Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)** - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznaney substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
- 1.4 **Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację wszystkich osób przebywających w budynku Zespołu.
- 1.5. **Po usłyszaniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta

niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę wszystkich osób znajdujących się w budynku przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.

- 1.6. **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 1.7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
- 1.8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji wszystkich osób znajdujących się w budynku szkoły
- 1.9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych
2. **Instrukcja postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku:**
 - 2.1 **Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury**

Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor /w przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona
3. **Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego**
 - 3.1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów
 - 3.2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje
 - 3.3. Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.
 - 3.4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
 - 3.5. Nie używaj telefonu komórkowego

- 3.6. Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia
- 3.7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb
- 3.8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi
- 3.9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu

4. Stwierdzenie podejrzanego pakunku

- 4.1. Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku
- 4.2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku
- 4.3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)
- 4.4. Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury
- 4.5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
- 4.6. Nie używaj telefonu komórkowego
- 4.7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb
- 4.8. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi
- 4.9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu

5. Sposób prowadzenia ewakuacji

Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę dyrektora lub wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami

6. Telefony alarmowe

- Policja 997

- Telefon alarmowy 112

7. Sposób powiadamiania służb

7.1. Wybierz jeden z ww. numerów.

7.2. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:

- nazwę i adres szkoły
- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- telefon kontaktowy
- zrealizowane przedsięwzięcia
- potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie

8. Sposób postępowania z uczniami ze SPE

Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi i dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

9. Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej

Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

10. Obowiązki pracowników szkoły

- 10.1. Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury
- 10.2. Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury
- 10.3. Znać sygnał uruchamiający procedurę
- 10.4. Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych
- 10.5. Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury
- 10.6. Znać miejsce ewakuacji.
- 10.7. Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury

10.8. Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

2.10 Procedury na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego w Zespole Placówek Oświatowych.

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń Broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

1. Sytuacja, gdy nastąpiło skażenie w zespole (np. szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną - np. telefon o zamiarze ataku).

Należy wówczas:

- 1.1 Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie zespołu a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku zespołu przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
- 1.2 Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
- 1.3 W budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
- 1.4 W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
- 1.5 Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym wchłanianiem substancji.
- 1.6 Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków.
- 1.7 Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
- 1.8 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

2. Sytuacja, gdy w zespole placówek oświatowych nastąpiło skażenie substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

Należy wówczas:

- 2.1 Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
- 2.2 Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
- 2.3 Pozamykać okna oraz drzwi i nie dopuścić do przeciągów.
- 2.4 Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
- 2.5 Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną.
- 2.6 Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie Zespołu i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.
- 2.7 Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
- 2.8 Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
- 2.9 Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policji, straży pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.
- 2.10 W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
- 2.11 Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
- 2.12 W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
- 2.13 Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym wchłanianiem substancji.

- 2.14 Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, oraz prac wymagających dużego wysiłku.
 - 2.15 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
3. Sytuacja, gdy w zespole placówek oświatowych nastąpiło skażenie substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:
- Należy wtedy:
- 3.1 Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
 - 3.2 Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną.
 - 3.3 Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
 - 3.4 Pozamykać okna oraz drzwi i nie dopuścić do przeciągów.
 - 3.5 Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
 - 3.6 Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
 - 3.7 Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
 - 3.8 W budynku zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
 - 3.9 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
4. Instrukcja postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu zespołu oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami.
- 4.1 Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury
Dyrektor lub wicedyrektor szkoły
W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona
 - 4.2 Zespół Placówek Oświatowych otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki.

- 4.3 Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie budynku szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
 - 4.4 Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
 - 4.5 W budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
 - 4.6 W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze.
 - 4.7 Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
 - 4.8 Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, oraz prac wymagających dużego wysiłku.
 - 4.9 Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
 - 4.10 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
5. W Zespole nastąpiło skażenie skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.
- 5.1 Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
 - 5.2 Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
 - 5.3 Pozamykać okna oraz drzwi, nie dopuścić do przeciągów.
 - 5.4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
 - 5.5. Powiadomić dyrektora.
 - 5.6 Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie budynku szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
 - 5.7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby.
 - 5.8 Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
 - 5.9 Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.
 - 5.10 W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
 - 5.11 Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
 - 5.12 W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
 - 5.13 Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.

- 5.14 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
6. W Zespole nastąpiło skażenie substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:
- 6.1 Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
 - 6.2 Powiadomić dyrektora szkoły.
 - 6.3 Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
 - 6.4 Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
 - 6.5 Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
 - 6.6 Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
 - 6.7 Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
 - 6.8 Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi
7. Sposób prowadzenia ewakuacji. Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami
- 7.1 Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy:
 - 7.1.1 Sygnał dźwiękowy- ewakuacja
 - 7.1.2 Osoba informuje o zakończeniu ewakuacji
 - 7.2 Telefony alarmowe:
 - 7.2.1 Policja 997
 - 7.2.2 Straż pożarna 998
 - 7.2.3 Pogotowie Ratunkowe 999
 - 7.2.4 Telefon alarmowy 112
 - 7.3 Sposób powiadamiania służb Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:
 - 7.3.1 nazwę i adres szkoły
 - 7.3.2 rodzaj stwierdzonego zagrożenia
 - 7.3.3 imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
 - 7.3.4 telefon kontaktowy
 - 7.3.5 zrealizowane przedsięwzięcia
 - 7.3.6 potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie
 - 7.4 Sposób postępowania z uczniami ze SPE

Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

- 7.5 Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej
Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
- 7.6 Obowiązki pracowników
 - 7.6.1 Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury
 - 7.6.2 Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury
 - 7.6.3 Znać sygnał uruchamiający procedurę
 - 7.6.4 Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych
 - 7.6.5 Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury
 - 7.6.6 Znać miejsce ewakuacji
 - 7.6.7 Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury
 - 7.6.8 Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

2.11 Procedura na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor szkoły lub wicedyrektor, w przypadku nieobecności osoba upoważniona

Sposób działania

W przypadku **znalezienia podejrzanej substancji odurzającej** na terenie szkoły, należy:

1. zachować szczególne środki ostrożności
2. zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem
3. powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję
4. ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy
przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji
5. opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

W przypadku **podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających** należy:

1. odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
2. powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję

3. zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji
4. zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni
5. powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia
6. poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole
7. przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
8. powiadomić pedagoga w celu konieczności podjęcia działań profilaktycznych na terenie szkoły.
9. podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:**

1. powiadomić wychowawcę klasy ucznia
2. odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
3. powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
4. powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przejęcie opieki nad dzieckiem, jeżeli rodzic odmówi przejęcia opieki wezwać Policję.
5. poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
6. przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
7. powiadomić pedagoga w celu konieczności podjęcia działań profilaktycznych na terenie szkoły.
8. powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:**

1. przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
2. w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
3. poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji

4. wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia , jeśli rodzic odmówi wezwać Policję
5. przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
6. przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.
7. zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
8. opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
9. powiadomić pedagoga w celu konieczności podjęcia działań profilaktycznych na terenie szkoły.
10. wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
11. powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”**:

1. przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
2. w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
3. przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
4. poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
5. wezwać karetkę pogotowia ratunkowego
6. wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
7. przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
8. przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji
9. udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się
10. powiadomić pedagoga w celu konieczności podjęcia działań profilaktycznych na terenie szkoły.
11. opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
12. wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
13. powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

1. szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję
2. powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania
3. szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia
4. szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem
5. szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia
6. szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.

Obowiązki pracowników szkoły

Należy:

1. zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi.
2. zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających.
3. zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem.
4. zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu.
5. zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających.
6. prowadzić regularnie zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi.
7. prowadzić systematyczne zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa.
8. realizować projekty edukacyjne z uczniami o współczesnych zagrożeniach.
9. prowadzić cykliczne szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci.
10. prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa.
11. poznać nazwy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami

2.12 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny.

Sposób działania

Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości:

1. Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie
2. Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły
3. Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły
4. Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji
5. Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko Policja
6. We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
7. Dyrektor szkoły winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców
8. Należy powiadomić Policję.
9. sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego

1. Po otrzymaniu zawiadomienia z sądu o prawomocnym ukończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia.
2. Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów.
3. Następnie dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców.
4. Dyrektor - na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego - wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

Obowiązki pracowników

1. Zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury
2. Wzięcie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury
3. Posiadanie - dostępnych w każdej chwili – numerów telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury
4. Posiadanie wiedzy o swoich zadaniach na wypadek uruchomienia procedury
5. Stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej procedurą.

2.13 Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.

Podstawy uruchomienia działań

Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

1. art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym,
2. art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
3. art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
4. art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
5. art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
6. art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
7. art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
8. art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
9. art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
10. art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
11. art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,

12. art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

Sposób działania

1. Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.
5. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

2.14 Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie

Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.

Podstawy uruchomienia działań

Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Sposób działania

Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.

1. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.

do jej ukochania

2. Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

3. Procedury postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń cyfrowych.

3.1 Podstawowe działania na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w szkole.

Zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego w szkole oraz problemy ucznia w świecie cyfrowym mogą mieć różnorodny charakter. Dyrektor i nauczyciele muszą uwzględniać kontekst indywidualnych przypadków, a także ich szkolne i środowiskowe tło, trzeba reagować adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.

Obligatoryjne działania interwencyjne, będące następstwem wystąpienia zagrożenia, zawsze podzielić można na 3 grupy:

- 1) **działania wobec aktu/zdarzenia** - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring pointerwencyjny
- 2) **działania wobec uczestników zdarzenia** (ofiara - sprawca - świadek, rodzice)
- 3) **działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących** – Policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Na każdą procedurę reakcji na wystąpienie danego typu zagrożenia cyberbezpieczeństwa w szkole składają się działania tego typu - podjęte przez dyrekcję szkoły oraz nauczycieli, pedagoga szkolnego.

Działania wobec zdarzenia polegają przede wszystkim na zachowaniu (nie usuwaniu) dokumentacji cyfrowej: wiadomości sms, e-maili, nagrań z poczty głosowej telefonu, komentarzy w serwisie społecznościowym, zapisów w blogu i plików filmów wideo. O ile to możliwe, należy także zarchiwizować treść rozmów w komunikatorach oraz linki (konkretne adresy URL) oraz danych o potencjalnym sprawcy. Każde zdarzenie wymaga udokumentowania w stosownym protokole.

Przez **działania na rzecz uczestników zdarzenia** rozumie się aktywności podejmowane wobec **ofiar** (osób poszkodowanych), **sprawców** i **świadków zdarzenia**. W szkole osobami poszkodowanymi będą w przeważającym odsetku przypadków dzieci (nieletni). Dlatego jako kolejną grupę pośrednich uczestników zdarzenia wyróżniamy ich rodziców.

Działania szkoły adresowane do instytucji i organizacji zewnętrznych są niezbędne w przypadku naruszenia przepisów prawa przez uczniów lub osoby spoza szkoły. Pośród nich należy wyróżnić szczególnie współpracę z: Policją i sądami rodzinnymi, służbami

społecznymi i placówkami specjalistycznymi oraz dostawcami usług internetowych oraz operatorami telekomunikacyjnymi.

Sprawców we wszystkich rodzajach zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w szkole należy objąć, co najmniej poniższymi działaniami:

1. Sprawca musi otrzymać od przedstawicieli szkoły komunikat o braku akceptacji dla działań, jakich dokonał. W trakcie takiej rozmowy uczeń powinien poznać możliwe skutki swojego postępowania, a także konsekwencje, jakie mogą zostać wobec niego wyciągnięte (np. wynikające z statutu). W trakcie rozmowy sprawca powinien zostać wezwany do zaprzestania podejmowania podobnych działań w przyszłości, w tym usunięcia skutków swoich działań (np. publikacji w portalu społecznościowym). Sprawca powinien również zostać objęty odpowiednią pomocą psychologiczną - pedagogiczną w celu zrozumienia konsekwencji jego zachowania oraz zmianie postawy i dalszego postępowania. Jeśli sprawców jest więcej, to z każdym z nich należy rozmawiać osobno.
2. Należy zadbać o to, aby osoba reprezentująca szkołę (pedagog, wychowawca) ograniczała się do podjęcia interwencji, a nie wymierzała karę. Decyzję o tym, jaką karę wymierzyć sprawcy, powinna podejmować rada pedagogiczna (po poznaniu wszystkich okoliczności zdarzenia), a przekazywać dyrektor szkoły. Ważne jest zatem oddzielenie osoby pedagoga, nawiązującego relację z uczniem, od organu wymierzającego karę.

Celem sankcji wobec sprawcy jest przede wszystkim: zatrzymanie jego działań i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze oraz zmiana postawy sprawcy. Sankcje mają na celu także pokazanie społeczności szkolnej, że działania sprawcy nie będą tolerowane i że szkoła jest w stanie skutecznie zareagować w tego rodzaju sytuacji. Podejmując decyzję o sankcjach, należy wziąć pod uwagę:

rozmiar i rangę szkody –np. czy w przypadku cyberprzemocy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.

czas trwania prześladowania –czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent

świadomość popełnianego czynu –czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że postąpił nagannie np. czy wie, że wyrządza krzywdę koledze, jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.

motywację sprawcy –należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednie doświadczenia sprawcy.

Aktywność wobec sprawcy powinna także obejmować rozmowę z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi –powinni oni zostać poinformowani o zdarzeniu, zapoznani z materiałami oraz decyzją na temat dalszego postępowania ze sprawcą (np. na temat sankcji). Warto, aby rodzice współpracowali ze szkołą w zakresie rozwiązywania sytuacji kryzysowej, aby stali się jej sojusznikami a nie przeciwnikami. Rodzice sprawcy powinni również zostać poinformowani, że rodzice ofiary mają prawo zgłosić sprawę na Policję.

Jeśli sprawca pochodzi spoza szkoły, należy zapewnić bezpieczeństwo ofierze i poinformować ją (jej rodziców) o przysługujących jej prawach (np. zgłoszenie popełnienia

do jej ukochania
przestępstwa na Policję). Jeśli sprawca jest z innej szkoły, należy rozważyć nawiązanie współpracy między placówkami i wspólne rozwiązanie kryzysowej sytuacji.

3.2 Procedury postępowanie w szkole w przypadku ujawnienia cyberprzemocy:

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Udzielenie wsparcia ofierze przemocy.
3. Właściwe zbadanie, zarejestrowanie i udokumentowanie przypadku cyberprzemocy.
4. W przypadku przyjęcia zgłoszenia przez nauczyciela niebędącego wychowawcą, przekazanie informacji wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
5. Analiza zdarzenia i zaplanowanie dalszego postępowania przez wychowawcę wspólnie z pedagogiem szkolnym i dyrektorem.
6. Ustalenie przez szkołę okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

Zabezpieczenie dowodów.

7. Zapisanie, zabezpieczenie i skopiowanie wszystkich dowodów.
8. Zanotowanie daty i czasu otrzymania materiałów, danych nadawcy, historii stron www.

Identyfikacja sprawcy.

9. Podjęcie przez szkołę działań mających na celu identyfikację sprawcy na podstawie analizy zebranych materiałów.
10. Zgłoszenie sprawy na policję, w przypadku gdy nie uda się ustalić sprawcy, lub w przypadku gdy zostało złamane prawo (np. rozpowszechniania przez sprawcę nagich zdjęć ofiary).

Działania wobec sprawców cyberprzemocy.

11. Przeprowadzenie rozmowy ze sprawcą, w celu ustalenia okoliczności i przyczyn zdarzenia.
12. Poinformowanie sprawcy o konsekwencjach, które zostaną wobec niego wyciągnięte.
13. Nakazanie uczniowi usunięcia szkodliwych materiałów z sieci.
14. Zastosowanie standardowych procedur, jak w przypadku każdego rodzaju przemocy umieszczonych w regulaminie szkoły.
15. Zastosowanie dodatkowej kary np. tymczasowego zakazu korzystania z pracowni komputerowej czy przynoszenia do szkoły sprzętu elektronicznego.

Działania wobec ofiar cyberprzemocy

16. Udzielenie wsparcia ofierze cyberprzemocy.
17. Zapewnienie ofierze bezpieczeństwa.
Rozmowa mająca na celu uświadomienie ofierze o niewinności zaistniałej sytuacji
18. Uświadomienie ofierze, że szkoła podejmie odpowiednie procedury interwencyjne wobec zaistniałego zdarzenia.
19. Pomoc ofierze w zabezpieczeniu dowodów, zerwania kontaktów ze sprawcą, zadbanie o podstawowe zasady bezpieczeństwa.
20. Dalsze monitorowanie sytuacji np. zwracanie uwagi, czy nie podejmowana jest dalsza przemoc.
21. Propozycja zapewnienia pomocy psychologa, poradni psychologiczno-pedagogicznej ewentualnie zgłoszenia sprawcy na policję

Działania wobec świadków zdarzenia

22. Zadbanie o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, aby nie posądzono ich o donoszenie, aby nie stali się kolejnymi ofiarami przemocy

Współpraca w policja i sądami.

23. Wszelkie naruszenie prawa np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich wymagają interwencji policji.

Współpraca z dostawcami internetu i operatorami telekomunikacyjnymi

24. Kontaktowanie się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.

3.3 Procedury na wypadek naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

W przypadku zagrożenia naruszenia prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

Należy podjąć następujące procedury.

1. Należy zidentyfikować rodzaj zagrożenia.
 - 1.1 podszywanie się pod inną osobę,

- 1.2 wykorzystywanie wizerunku osoby lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej,
 - 1.3 wyłudzenie lub kradzież danych poprzez przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych),
 - 1.4 szantaż (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary),
 - 1.5 dokonanie zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskanie korzyści (np. usługi premium SMS).
2. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.
- 2.1 gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy - uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub Szkolnym Mentorem Bezpieczeństwa Cyfrowego,
 - 2.2 gdy sprawcą jest osoba dorosła (ze strony dorosłych osób trzecich) - w przypadku naruszenia prywatności poprzez kradzież danych osobowych z wykorzystaniem wizerunku dziecka - rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego).
3. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów
- 3.1 należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms),
 - 3.2 równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności,
 - 3.3 Szkolny Mentor Bezpieczeństwa Cyfrowego powinien wspierać w ucznia i/lub jego rodzica/opiekuna prawnego w wyżej wymienionych działaniach,
 - 3.4 jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie,
 - 3.5 likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona),
 - 3.6 jeżeli doszło do incydentu kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów online lub dokonania transakcji finansowych, należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.

4. Identyfikacja sprawcy(-ów).
 - 4.1 gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji,
 - 4.2 gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.
5. Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły.
 - 5.1 gdy sprawcą jest uczeń szkoły to w porozumieniu z rodzicami należy podjąć w stosunku do niego działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał, następnie sprawca powinien przeprosić osobę poszkodowaną,
 - 5.2 uświadomić ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu,
 - 5.3 Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga,
 - 5.4 przed zgłoszeniem incydentu na policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń - sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. W takim przypadku dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej adwokata lub radcy prawnego.
6. Aktywności wobec ofiar zdarzenia.
 - 6.1 ofiarę incydentu należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym),
 - 6.2 jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
7. Aktywności wobec świadków.
 - 7.1 gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz ryzyko penalizacji.
8. Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi.

- 8.1 gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.
9. Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi.
 - 9.1 w przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

3.4 Procedury na wypadek dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych.

Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych)

1. W przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia w wypadku gdy treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Rozwiązanie problemu leży po stronie szkoły.
2. Gdy treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami, tj. Policja oraz należy zgłosić zdarzenie do serwisu Dyżurnet (dyżurnet.pl).
3. W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
4. Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły
 - 4.1 W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych wcześniej jako szkodliwych/niedozwolonych/nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działania

do jej ukochania

- 4.2 W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.
 - 4.3 Dzieci - ofiary i świadków zdarzenia – należy od pierwszego etapu interwencji – otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną.
 - 4.4 W jej trakcie należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści.
 - 4.5 Należy koniecznie powiadomić ich rodziców lub opiekunów prawnych o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka.
- Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz udzielającymi wsparcia.
- 4.6 W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi.
 - 4.7 Podsuwanie dziecku przez innych tego typu treści może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego. Np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.
5. W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.
 6. W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję.
 7. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

3.5 Procedury na wypadek zagrożenia dla zdrowia w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Definicja problemu: Infoholizm (sieciolizm) – nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, a nawet depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności, oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.

1. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia. Infoholizm stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej. Kluczowe są tutaj pozostałe objawy wskazane wyżej w definicji problemu.
 - 1.1 Nauczyciele w szkole także powinni zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt online lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników dziecka nadmiernie korzystającego z sieci.
2. Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole (psycholog/pedagog szkolny, wychowawca).
3. Osoba, której problem dotyczy, powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką przez pedagoga szkolnego.
 - 3.1 Pierwszym jej etapem będzie rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku.
 - 3.2 Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa szkolnego.
 - 3.3 Czasem warto w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
 - 3.4 Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele.
 - 3.5 O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, niezbędne jest powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań. Tylko synergiczne współdziałanie rodziców i szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających dziecko.
 - 3.6 Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy dziecka, należy im w rozmowie zwrócić uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o codzienne wsparcie dla dziecka dotkniętego

problemem, a także o informowanie wychowawcy w przypadku wystąpienia kolejnych przypadków u innych dzieci.

4. W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu dziecko powinno zostać skierowane przez szkołę, w bliskiej współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. W części przypadków może się okazać konieczna diagnoza i terapia lekarska.

3.6 Procedury na wypadek nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią.

Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych). Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci –

800 100 100

Zgłaszanie nielegalnych treści: Dyżurnet, dyzurnet.pl

1. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.
 - 1.1 Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
2. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.
 - 2.1 Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).

- 2.2 Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia. Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
3. Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.
4. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa.
 - 4.1 Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/pedagoga/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji.
 - 4.2 Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa.
 - 4.3 Poinformować rodziców.
 - 4.4 Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie.
 - 4.5 Dziecku i Rodzicom należy wskazać sposoby dalszej pomocy.
 - 4.6 Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
5. Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.
6. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.
7. W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

3.7. Seksting, Prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania.

Definicja: Seksting – forma komunikacji elektronicznej, w której przekazem jest seksualnie sugestywny obraz lub treść. Uznawany jest za jedno z najważniejszych zagrożeń społeczno – wychowawczych stojących przed młodymi ludźmi korzystającymi z Internetu obok innych form cyberprzemocy. Uprawiający seksting korzystają głównie z aplikacji mobilnych.

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury:
Kodeks Karny (art. 191a i 202)
2. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzeń
 - 2.1 Przyjęcie zgłoszeń przypadków sekstingu dokonanych przez rodziców / opiekunów prawnych dziecka – ofiary lub bezpośrednio od samej ofiary albo od osoby z grona bliskich znajomych dziecka – w rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Zachowanie daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji ze względu na delikatny charakter sprawy, a także potencjalną penalizację sprawcy.
 - 2.2 Objęcie ofiary sekstingu opieką psychologiczno – pedagogiczną.
3. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów
 - 3.1 Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:
 - 3.1.1 Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
 - 3.1.2. Rozesłanie materiałów o charakterze seksualnym większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle – młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
 - 3.1.3 Rozesłanie materiałów większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub rozpowszechnione materiałów omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.
4. Identyfikacja sprawcy
Identyfikacja sprawcy przez zabezpieczenie dowodów, np. przesłanych zdjęć, zrzutów ekranów z portali publikujących zakazane zdjęcia i rozmowę z ofiarą przy zachowaniu dyskrecji w środowisku uczniów.
5. Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły
 - 5.1 Wezwanie sprawcy sekstingu do dyrektora szkoły w celu przedstawienia dowodów karalnej aktywności.
 - 5.2 Wezwanie na rozmowę o karalnej aktywności rodziców/prawnych opiekunów sprawcy.
 - 5.3 Objęcie pomocą psychologiczno – pedagogiczną sprawcy sekstingu.
6. Aktywność wobec świadków

W przypadku rozpowszechnienia publikacji o charakterze sekstingu w środowisku rówieśniczym wprowadzenie działań wychowawczych uświadamiających negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.

7. Współpraca z służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi
 - 7.1 W przypadkach ściganych z urzędu, jak pornografia dziecięca, powiadomienie o wydarzeniu przez dyrektora szkoły Policję – Komisariat Policji w Skale, ul. Langiewicza 6; 32 – 043 Skała lub właściwy sąd rodzinny – Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia, ul. Przy Rondzie 7; 31 – 547 Kraków.
 - 7.2 W indywidualnych przypadkach podjęcie przez ofiarę kontaktu z placówkami specjalistycznymi po wspólnych ustaleniach pedagoga szkolnego i rodziców/prawnych opiekunów.

3.8 Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury
Ustawa z 11 stycznia 2017 r. – prawo oświatowe.
2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą. Brak umiejętności odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne uznawanie za prawdę też publikowanych w forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach przez dzieci prowadzić może do zagrożeń życia i zdrowia (np. stosowania wyniszczającej diety, samookaleczeń), skutkować rozczarowaniami i porażkami życiowymi (w efekcie korzystania z fałszywych informacji), utrudniać lub uniemożliwiać osiąganie dobrych wyników w edukacji (korzystanie z upraszczających i zawężających temat „ściąg” i „bryków”), a także utrwalenia się u ucznia ambiwalentnych postaw moralnych.
3. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia
Prowadzenie przez nauczycieli wnikliwej obserwacji poczynąń uczniów, analiza ich zachowań podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz treści zadań domowych w celu weryfikacji treści i źródła wiedzy, z którego uczniowie korzystali.
4. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów
 - 4.1 Posłużenie się przez ucznia nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych.
 - 4.2 Wskazanie przez nauczyciela błędnych informacji.

do jej ukochania

-
- 4.3 Sprostowanie przez nauczycieli przedmiotowych błędnych informacji pochodzących z Internetu bezrefleksyjnie wykorzystanych przez uczniów.
 - 4.4 Archiwizowanie szkodliwych i nieprawdziwych treści i wykorzystanie ich w trakcie profilaktycznych zajęć medialnych, których celem jest nabycie przez uczniów kompetencji medialnych.
5. Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły
Opublikowanie sprostowania nieprawdziwych informacji, w miarę możliwości, rozpowszechnienie go w Internecie w portalach o zbliżonej tematyce.
6. Aktywności wobec ofiar zdarzenia i świadków.
Prowadzenie edukacji medialnej w formie zajęć pozalekcyjnych i/lub elementów zajęć przedmiotowych.

3.9 Procedura na wypadek łamania prawa autorskiego.

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks Karny.
2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis).
Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochoptego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. *copyright trolling*).
3. SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA
 - 3.1 Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia (w zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy).
 - 3.1.1 Nieformalnie (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika):
 - a) przyjęcie zgłoszenia;
 - b) sporządzenie notatki służbowej lub zakomunikowanie przełożonemu (w zależności od wagi sprawy).

Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochoptego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemanych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach
 - 3.1.2 W sposób formalny: w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury.
- 3.2 Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.
 - 3.2.1 Zebranie informacji o osobie dokonującej zgłoszenia: czy jest do tego uprawniona, czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.
 - 3.2.2 Zebranie informacji o wykorzystanym utworze: czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku.
 - 3.2.3 Zweryfikowanie wszystkich informacji podawanych przez zgłaszającego lub inne osoby.
 - 3.2.4 Jeżeli zgłaszający powołuje się na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się

toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola

poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego.

- 3.2.5 Sprawdzenie, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.
- 3.3 Identyfikacja sprawcy(sprawców).
 - 3.3.1 Przekazanie pozyskanych informacji odpowiednim organom (np. policji, prokuraturze, itp.)
 - 3.3.2 Wykorzystanie sytuacji w zakresie edukacyjno-wychowawczym do przeprowadzenia rozmów z nauczycielami oraz uczniami, a także rodzicami na temat prawa autorskiego i konsekwencji jego nieprzestrzegania z zachowaniem niezbędnych zasad ochrony prywatności i danych. Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyręczać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.
- 3.4 Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły lub spoza szkoły. Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
- 3.5 Aktywności wobec ofiar zdarzenia.

Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu.

Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.
- 3.6 Aktywności wobec świadków.

Stosownie do okoliczności należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.
- 3.7 Współpraca z Policją lub sądami rodzinnymi.

Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy

zawiadamiać policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede

wszystkim w ułatwianie zakończenia sporu bez takiej eskalacji.

3.8 Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi.

Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w internecie dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole.

3.9 Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi.

Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

3.10 Procedura na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online.

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Statut Zespołu, regulaminy szkolne

2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis).

Kategoria technicznych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego obejmuje obecnie szerokie spectrum problemów: (1) ataki przez wirusy, robaki i trojany, (2) ataki na zasoby sieciowe (hakerstwo, spyware, crimeware, exploit, ataki słownikowe i back door, skanowanie portów, phishing, pharming, sniffing, spoofing, ataki Denial of service (DoS), rootkit) i ataki socjotechniczne. Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników np. używanie łatwych do odgadnięcia haseł, pozostawianie komputerów włączonych bez opieki, czy brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.

3. SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

3.1 Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.

- 3.2 W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły oraz dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.

3.3 Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

Szczegółowy opis procedur reagowania na wystąpienie w szkole różnorodnych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego powinien zostać zawarty w dokumencie „polityka bezpieczeństwa cyfrowego” danej szkoły stanowiącej element Szkolnego Planu Zapewnienia Bezpieczeństwa Cyfrowego. W części przypadków szkoła poradzi sobie we własnym zakresie, w niektórych konieczne będzie skorzystanie z zewnętrznego wsparcia wyspecjalizowanych firm.

3.4 Identyfikacja sprawcy(sprawców).

Identyfikację sprawców ataku należy pozostawić specjalistom – informatykom.

W sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.

3.5 Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły lub spoza szkoły.

Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), należy taki przypadek zgłosić na policję.

3.6 Aktywności wobec świadków.

O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, tak przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec dzieci.

3.7 Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi.

W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent na Policję.

3.8 Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi.

W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.